

Pozitivna orijentacija u odgoju u pedagoškim časopisima

Simel, Sanja

Source / Izvornik: **Školski vjesnik : časopis za pedagojsku teoriju i praksu, 2016, 65, 133 - 143**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:691392>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-28**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Izvorni znanstveni članak /

Original scientific paper

Prihvaćeno: 26.1.2016.

Sanja Simel

Filozofski fakultet Osijek

Odsjek za pedagogiju

POZITIVNA ORIJENTACIJA U ODGOJU U PEDAGOŠKIM ČASOPISIMA

Sažetak: *Psihologijskim je istraživanjima utvrđeno da, ako želimo sretne učenike, ne trebamo im pomoći samo u rješavanju potencijalnih poteškoća, već se trebamo usmjeriti i na ono pozitivno što kod njih postoji, njihove potencijale i talente. Potrebno je i iz pedagogijske perspektive istražiti na što se najčešće usmjeravamo kod učenika. Stoga, svrha je ovog rada utvrditi zastupljenost pozitivne orijentacije u odgoju u hrvatskim znanstvenim pedagoškim časopisima, odnosno koliko se u pedagoškim istraživanjima posvećuje pozornosti učenikovim potencijalima i talentima te uvjetima za njihovo ostvarivanje, u odnosu na čestoću bavljenja odgojnim problemima i neutralno usmjerena istraživanja. Rezultati analize ukazuju na manjak istraživanja i teorijskih radova iz perspektive pozitivne orijentacije u odgoju te na potrebu za dubljim teorijskim i praktičnim promišljanjem samog pojma "pozitivna orijentacija u odgoju", koji ne ostaje više samo na razini odgojno-obrazovnog načela. Takvo promišljanje pojma s obzirom na pedagogijske pojmove može pridonijeti teorijskim spoznajama, ali i unaprijediti pedagošku praksu, što bi u konačnici moglo rezultirati češćim istraživanjem ovog, u pedagogiji, još uvijek zanemarenog područja.*

Ključne riječi: pedagogijska teorija, pedagoška praksa, potencijali i talenti učenika, samoaktualizacija, svrha odgoja.

1. Uvod

U današnje vrijeme ubrzanog načina života i neizbježnog stresa sve se više govori o kvaliteti života, o čovjekovoj sreći. Ljudski je život danas puno napredniji no prije 50 godina – tehnologija je razvijenija, kupovna je moć trostruko veća, odjeća je atraktivnija, više je automobila, a u isto vrijeme bolja je i dostupnost obrazovanja, više je glazbe, uvažavanja ljudskih prava, manje rasizma i više zabave. Unatoč ovakvom pozitivnom razvoju, zadovoljstvo životom sve je lošije. Depresija i anksioznost danas su u nekontroliranom porastu, a sreća već nekoliko desetljeća ostaje gotovo na istom stupnju unatoč brojnim promjenama oko nas (Easterbrook, 2003). Ovaj paradoksalni, interdisciplinarni problem zanimljiv je znanstvenicima iz različitih područja: prvenstveno psiholozima, koja su pokrenuli zasebnu poddisciplinu psihologije - pozitivnu psihologiju - kako bi istražili što je sreća i što čovjekov život čini vrijednim življenja u današnjem društvu (primjerice Seligman i Csikszentmihalyi, 2002); pedagogizima, koji se pitaju kako odgajati⁷ sretne učenike i pridonijeti njihovu pozitivnom razvoju (primjerice Soffham i Barnes, 2011); potom filozofima, koji, između ostaloga, propituju vrijednosne i moralne kriterije pojedinca i društva (primjerice Kristjánsson, 2013), te socijalnim psiholozima i sociolozima, koji problem promatraju iz perspektive društva (primjerice Keyes, 1998). Osim toga, i ekonomistima su važna saznanja o tom problemu jer on može utjecati na produktivnost i profit (Frey i Stutzer, 2002), kao i liječnicima, koji problem razmatraju s medicinskog aspekta, odnosno istražuju kakvog su zdravlja sretni ljudi, koji su zaštitni i rizični čimbenici (primjerice Post, 2005). Iako je problem interdisciplinaran, ne znači da se sve znanosti podjednako njime bave. Činjenica je kako danas djeca i mladi sve češće pate od raznih poremećaja u ponašanju, depresije i anksioznosti, te općenito ne vole školu i ne vole u njoj boraviti (Kuzman, Pavić Šimetin i Pejnović Franelić, 2012). Time je njihova psihološka dobrobit⁸ znatno ugrožena jer većinu svog vremena upravo provode u odgojno-obrazovnim ustanovama. Motivirani ovim saznanjima, pozitivni su psiholozi, uz vodstvo Seligmmana i Csikszentmihalya (2000), shvatili kako obrazovni sustav ne može više težiti samo obrazovanju za tradicionalne vještine usmjerene većinom na akademski uspjeh, već je potrebno razvijati i vještine koje poboljšavaju suočavanje sa stresnim situacijama, te povećavaju pozitivne emocije, angažman i smisao. Time su htjeli staviti naglasak i na pozitivne osobine učenika, a ne samo na njihove probleme. Takav model nazvali su *pozitivan odgoj* (*positive*

7 Pod pojmom odgoj podrazumijeva se i sadržaj pojma obrazovanje, jer se gledaju kao neodvojivi i međuovisni procesi, odnosno, „međusobno su toliko povezani i uvjetovani da nije moguće obrazovno djelovati bez odgojnog rezultata, kao što, vice versa, svako odgojno djelovanje ima specifičan obrazovni učinak“ (Bratanić, 2002: 63).

8 Psihološku dobrobit, prema Ryff i Keyes (1995), čini samoprihvatanje, pozitivni odnosi, osobni rast (odnosno razvoj, op. a), životni smisao, kompetentnost i autonomija.

education) te istaknuli kako se, osim na karakterne snage i potencijale učenika, u njegovoj implementaciji i ostvarivanju važno usmjeriti na šest *domena* dobrobiti: pozitivne emocije, pozitivni angažman, uspjeh, pozitivnu svrhu, pozitivne odnose i zdravlje učenika (Norrish, Williams, O'Connor i Robinson, 2013). Nužno je da i pedagogija kao znanost korespondira s aktualnim društvenim *problemima* te pokuša za njih naći odgovore i potencijalna rješenja (Giesecke, 1993). Odgoj za tradicionalne vještine, usmjeren isključivo na akademski uspjeh te usvajanje izvanjski postavljenih vrijednosti pripada tradicionalnoj odgojnoj paradigmi, a suprotno tomu, odgoj u kojemu je pozornost na razvoju osobnosti, autonomije te individualnosti učenika pripada suvremenoj, holističkoj odgojnoj paradigmi (Bratanić, 2002). Unatoč promicanju humanističkog pristupa odgoju, jasno je kako današnji učenici odrastaju u vrijeme globalizacijskih promjena i tržišnog razvoja koji se temelji na kompetitivnosti, a sve manje na suradnji. Iz toga razloga ne čude ekstremi u kojima se daroviti učenici iskorištavaju u svrhu promocije i postizanja kompetitivnosti odgojno-obrazovnih ustanova i/ili osobnih interesa učitelja (Rheenen, 2012). Prema tome, više nego ikada potrebno je promišljati, raspravljati i ostvarivati odgojno djelovanje u kojemu će svi učenici (a ne samo oni nadareni) moći razvijati i ostvarivati svoje potencijale i talente. Usmjerenost na učenikove pozitivne osobine, potencijale i talente u pedagogijskoj teoriji sadržana je već u načelu pozitivne orijentacije (Vukasović, 1994). Prema tome, psihološki model pozitivnog odgoja u pedagogiji bi se mogao uvjetno usporediti s *pozitivnom orijentacijom u odgoju*. No, ona više ne ostaje samo na razini načela, već podrazumijeva složen proces odgojnog međudjelovanja, odnosno sve ono što se događa između učitelja i učenika. Smisao takvog djelovanja sadržan je u svrsi odgoja, a to je pomoći učenicima da pronađu sebe, ostvare sebe, postanu bolji ljudi, a to će postići kroz ostvarivanje svojih potencijala i talenata. Upravo je to izvorna pedagogijska perspektiva; samo pedagogija može promatrati i istraživati područje između pedagogijske teorije i pedagoške prakse (Palekčić, 2010), utvrditi na koji će način učitelj pomoći učenicima na putu samoostvarenja. Primjerice, u odgojnom se djelovanju može usmjeriti na rješavanje problema učenika (različitih poremećaja u ponašanju, učenju, ovisnostima, vršnjačkom nasilju i sl.), ali se može usmjeriti i na njegove pozitivne osobine, potencijale i talente. Međutim, samo takvim *usmjeravanjem* neće uspjeti ostvariti odgojnu svrhu jer je potrebno stvoriti i odgovarajuće uvjete. Pozitivna orijentacija u odgoju temelji se prije svega na slobodi izbora, koja je prema Sekulić-Majurec (2007) jedno od temeljnih obilježja demokratskog društva, odnosno autonomnom izboru vrijednosti. *Vrijednosti* koje sudionici formiraju tijekom odgojno-obrazovnog procesa i kojima teže služe im u stvaralačkom *oplođivanju* sadašnjosti (Vuk-Pavlović, 1996), odnosno, u aktualizaciji vlastitih mogućnosti te

kreativnom oblikovanju svijeta (Fromm, 1984). Pri tome se naglasak stavlja na *kreativnost* (Runco, 2003), te na *usmjerenost prema budućnosti* uz optimizam i nadu svih sudionika nastavnog procesa (Boman i sur., 2009). Pri tome se pod budućnošću ne podrazumijeva pasivno iščekivanje onoga čemu se netko nada ili bi želio da se dogodi, već aktivno djelovanje s ciljem njenog ostvarivanja (Vuk-Pavlović, 1996). U tom djelovanju učitelju i učenicima može pomoći pozitivna *slika o sebi*, samopoštovanje i samopouzdanje te ih je važno razvijati jer će time biti skloniji samoinicijativi, ulaganju truda i upornosti unatoč preprekama, što može povećati vjerojatnost uspjeha (Rijavec, Miljković i Brdar, 2008). Ujedno, moraju biti *otvoreni i za nova iskustva* jer time postaju sve sposobniji oslušivati sami sebe i tako otkrivati i doživljavati ono što se odvija u njima samima (Rogers, 1961). Kada je riječ o *emocijama* i njihovoj važnosti u nastavnom procesu, velik broj istraživanja pokazuje kako pozitivne pridonose osobnom razvitku, kreativnosti, fleksibilnosti, ustrajnosti i dosjetljivosti u rješavanju problema (Chabot, D. i Chabot M., 2009).

S razvojem pozitivne psihologije značajno se povećao broj istraživanja koja su vezana uz pozitivna ljudska stanja, osobine, iskustva, a pokrenuto je i više desetaka različitih časopisa u tom području, poput *Journal of Happiness Studies*, *Health and Quality of Life Outcomes* i *Psychology of Well-Being* (<http://www.springer.com/psychology/>), čime ostvaruju svoj cilj uravnoteženog istraživanja čovjekovih pozitivnih i negativnih strana. U pedagogiji su istraživanja većinom vezana uz pojedine sastavnice pozitivne orijentacije u odgoju (primjerice Scoffham i Barnes, 2013; Wang i sur., 2012), a časopisi specijalizirani isključivo za ovo područje ne postoje. Iz toga je vidljiva aktualnost i relevantnost teme i problema istraživanja, jer ne postoje slična istraživanja koja bi prikazala tendencije pedagoških istraživanja.

2. Metodologija

Cilj je istraživanja bio utvrditi koliko je sadržaja u hrvatskim znanstvenim pedagoškim časopisima u posljednjih pet godina usmjereno na pozitivnu orijentaciju u odgoju, u odnosu na sadržaje vezane uz odgojne probleme i neutralno usmjerena istraživanja. Sadržaji vezani uz pozitivnu orijentaciju u odgoju uključuju odgojne vrijednosti, otvorenost za nova iskustva, kreativnost i stvaralaštvo, emocije u odgoju, usmjerenost na potencijale i talente učenika, usmjerenost na budućnost u odgojnom djelovanju te odgoj pozitivne slike o sebi, kao dijelove složenog odgojnog procesa. Sadržaji vezani uz odgojne probleme podrazumijevaju različite poremećaje i teškoće u ponašanju i razvoju, teškoće u učenju, negativne medijske utjecaje te ovisnička i nasilnička ponašanja. Uvidom

u relevantnu literaturu te na temelju dosadašnjih istraživanja, pretpostavilo se kako nema dovoljno sadržaja vezanih uz pozitivnu orijentaciju u odgoju, u odnosu na ostale sadržaje. Podatci su prikupljeni metodom analize sadržaja (Vujević, 2006), za koju su određene tri kategorije sadržaja: 1) sadržaji usmjereni na pozitivnu orijentaciju u odgoju, 2) sadržaji usmjereni na odgojne probleme i 3) ostali sadržaji (koji se ne mogu svrstati u prve dvije kategorije, neutralni ili ambivalentni sadržaji). Uzorak analize sadržaja činili su znanstveni časopisi koji se bave općenitim pedagoškim (i školskim) pitanjima, odnosno teorijom i praksom odgoja i obrazovanja (Pedagojska istraživanja, Školski vjesnik, Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje, Napredak te Život i škola). Analizirani su brojevi časopisa objavljeni u posljednjih pet godina (prema dostupnosti), što je vremensko razdoblje u kojemu su se mogle uočiti potencijalne promjene u objavljivanim sadržajima. Jedinica analize sadržaja bio je članak u časopisu.

3. Rezultati i rasprava

Na prvi pogled, može se učiniti kako su pedagoška istraživanja u gotovo istoj mjeri usmjerena na pozitivnu orijentaciju u odgoju i na odgojne probleme, te kako je postignuta ravnoteža. Prema skupnim podacima, postotci za oboje iznose 12,3% (u ukupnom broju članaka (787)). Međutim, kada se sadržaji iz prve kategorije promotre pojedinačno (kao sastavnice pozitivne orijentacije u odgoju), *posebice usmjerenost na potencijale i talente svih učenika* jer ona čini srž pozitivne orijentacije u odgoju, tada je odnos drugačiji:

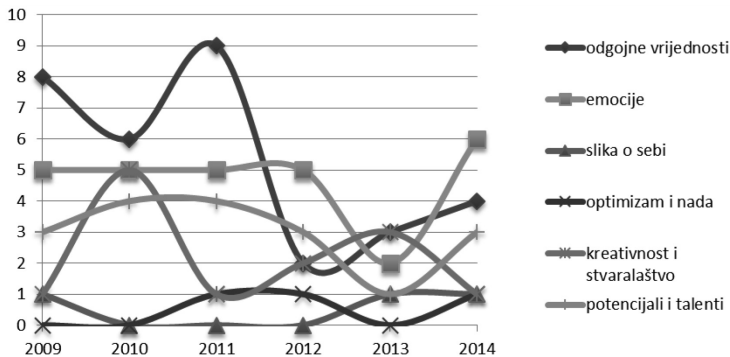
Tablica 1.

Zastupljenost usmjerenosti na potencijale, talente učenika i na odgojne probleme u pedagoškim časopisima tijekom pet godina

Usmjerenost na potencijale i talente učenika	2%
Usmjerenost na odgojne probleme	12,3%

Pri tome je važno napomenuti kako su sadržaji vezani uz sastavnicu usmjerenost na potencijale i talente većinom uključivali sadržaje o darovitim učenicima (primjerice rad *Nadarenost kao pedagoški problem: empirijsko istraživanje na uzorku osnovnih škola* (Jukić i Jakovčević, 2012)), što ukazuje na bavljenje onim učenicima kod kojih je talent izražen, ali ne i onima koji ih trebaju tek otkriti i razvijati, što je i svrha pozitivne orijentacije u odgoju iz pedagojske perspektive. Ti su sadržaji uključivali i one o psihološkoj dobrobiti učenika (primjerice *Dimenzije psihološke dobrobiti hrvatskih studenata: spolne razlike i*

povezanost s osobinama ličnosti (Brajša-Žganec i sur., 2014)), jer se u samom središtu tog pojma nalazi usmjerenost na potencijale i talente (Ryff i Keyes, 1995). Međutim, često su autori takvih sadržaja psiholozi, jer su analizirani pedagoški časopisi otvoreni za sadržaje i drugih srodnih znanstvenih disciplina. Zastupljenost članaka vezanih uz sastavnice pozitivne orijentacije u odgoju prikazana je grafički, osim onih članaka vezanih uz otvorenost nove doživljaje jer nije pronađen niti jedan na tu temu. Članci su u najvećem broju usmjereni na odgojne vrijednosti (31%⁹) (primjerice *Interkulturalna dimenzija kurikulumu građanskog odgoja i demokratizacija obrazovanja* (Gajić, 2011)).

Grafikon 4. Učestalost tema vezanih uz pozitivnu orijentaciju u odgoju tijekom pet godina

Učestalost bavljenja odgojnim vrijednostima (primjerice u kontekstu građanskog odgoja) može se objasniti osmišljavanjem, raspravljanjem i uvođenjem građanskog odgoja i obrazovanja kroz međupredmetne teme u hrvatski odgojno-obrazovni sustav, te pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji. Upravo je poticanje razvoja autonomnih, aktivnih i odgovornih građana jedno je od središnjih pitanja politika odgoja i obrazovanja europskih zemalja, kao i zajedničke europske politike odgoja i obrazovanja, koja obvezuje Hrvatsku kao članicu Vijeća Europe i Europske unije. U skladu s tim, ističe se kako bi demokratske vrijednosti trebale biti u samoj srži reforma obrazovnog sustava i implementacija obrazovnih politika (Spajić-Vrkaš, 2014). Po učestalosti pojavljivanja, nakon sadržaja o odgojnim vrijednostima slijede sadržaji o emocijama u odgoju i obrazovanju (28%) (npr. *Zabava i učinkovitost u školskoj nastavi*, (Chalkiadaki, 2009)). Iako su se emocije u odgoju i obrazovanju i prije proučavale u okviru emocionalne pedagogije (Chabot, M., Chabot, D., 2009), u posljednjih godinu dana vidljiv je porast u istraživanju zadovoljstva različitim „elementima“ odgoja i obrazovanja (primjerice rad *Nastavnici i društvo znanja: stupanj obaviještenosti i zadovoljstva nastavnika* (Pilić i Vrdoljak, 2009)), što

⁹ Postotak u ukupnom broju sadržaja koji se odnose na pozitivnu orijentaciju u odgoju.

se može povezati s njihovim naglašavanjem u kontekstu pozitivne psihologije, u kojoj je zadovoljstvo različitim životnim područjima važan dio subjektivne dobrobiti pojedinca (Diener i sur., 2004). Međutim, razlog tom porastu mogu biti i spomenuti alarmantni rezultati istraživanja liječnika, prema kojima hrvatski učenici ne vole školu i ne vole u njoj boraviti. Kreativnost je također istraživana u posljednjih pet godina (13%), kao važan element suvremene škole (ali i drugih ustanova) kao stvaralačke i suradničke zajednice, koja treba razvijati i poticati divergentno mišljenje kod učenika, te iz koje se stalno treba čuti kreativni istraživački nemir (Previšić, 2007). Učenici u njoj trebaju postati aktivni i angažirani te samostalno i kreativno rješavati probleme (Sekulić-Majurec, 2007). Upravo se na takva teorijska promišljanja nadovezuju istraživanja poput *Implicitne teorije kreativnosti u ranom odgoju i obrazovanju* (Jukić, 2011). U istom postotku (13%), zastupljeni su sadržaji vezani uz pozitivnu sliku o sebi i njen odgoj (primjerice *Akademski samoefikasnost i školski uspjeh adolescenata* (Reić Ercegovač i Koludrović, 2010)) koji pripada području humanističkog odgoja (Bognar, 1999). To se potencijalno može dovesti u vezu s vrlo malim brojem sadržaja o razvijanju i afirmiranju potencijala i talenata učenika, jer svijest o nedostacima, kao i o prednostima, važan je dio razvoja pozitivne slike o sebi (Miljković i Rijavec, 2008). Jednako tako, niska je pojavnost i sadržaja o orijentaciji na budućnost (13%) u odgojnom djelovanju (optimizam i nadu), primjerice *Nada i optimizam adolescenata u odnosu na roditeljski odgojni stil* (Raboteg-Šarić, Merkaš i Majić, 2011). Nije pronađen niti jedan članak o otvorenosti za nove doživljaje, kao niti članak koji bi povezao i analizirao sve sastavnice pozitivne orijentacije u odgoju zajedno, odnosno promotrio psihologijski pojam pozitivnog odgoja iz pedagogijske perspektive.

4. Zaključak

Analizom sadržaja znanstvenih pedagoških časopisa u posljednjih pet godina pokazalo se kako usmjerenost na odgojne probleme, poput vršnjačkog nasilja, različitih ovisnosti, poremećaja u ponašanju, učenju i poteškoća u razvoju, još uvijek prevladava u odnosu na samu srž pozitivne orijentacije u odgoju - usmjerenost na potencijale i talente učenika. Konkretni razlozi zašto je točno tomu tako zahtijevaju daljnja istraživanja. Iako psiholozi još od pokretanja pozitivne psihologije 1998. godine ističu važnost usmjeravanja na pozitivne učenikove strane u odgojnom kontekstu, u pedagogiji još uvijek prevladava usmjerenost na one darovite pojedince čiji je talent jasno izražen. Tendencije u istraživanjima i bavljenjima pojedinim temama u pedagogiji mogu se ipak pratiti kroz društvene te političke promjene i događaje, kao što je u primjeru istraživanja

i bavljenja odgojnim vrijednostima te emocijama, odnosno zadovoljstvom različitim elementima odgoja i nastave kao forme odgoja. No, pedagogija kao znanost treba pridonijeti teorijskom promišljanju aktualnih spoznaja iz drugih znanosti, posebice ako je riječ o odgoju, kao što je slučaj s psihologijskim modelom pozitivnog odgoja.

LITERATURA

1. Bognar, L. (1999). Metodika odgoja. Osijek: Pedagoški fakultet.
2. Boman, P. i sur. (2009). Optimism and the school context. U R. Gilman, E. S. Huebner, M. J. Furlong (ur.), Handbook of positive psychology in schools (str. 51-64). New York: Routledge.
3. Bratanić, M. (2002). Paradoks odgoja. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
4. Chabot, D., Chabot, M. (2009). Emocionalna pedagogija. Zagreb: Educa.
5. Chalkiadaki, A. (2009). Zabava i učinkovitost u školskoj nastavi. Odgojne znanosti, 11 (1): 87-102.
6. Diener, E., Scollon, C. N., Lucas, R. E. (2004). The evolving concept of subjective well-being: The multifaceted nature of happiness. U: P.T. Costa i I.C. Siegler (ur.), Advances in cell aging and gerontology, 15: 187-220.
7. Easterbrook (2003). The progress paradox: How life gets better while people feel worse. New York: Random House.
8. Frey, B. S., Stutzer, A. (2002). Happiness & economics. Princeton, UK: Princeton University Press.
9. Fromm, E. (1984). Bekstvo od slobode. Zagreb: Naprijed.
10. Giesecke, H. (1993). Uvod u pedagogiju. Zagreb: Educa.
11. Jukić, T. (2011). Implicitne teorije kreativnosti u ranom odgoju i obrazovanju. Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje, 13 (2): 38-65.
12. Keyes, C. L. M. (1998). Social Well-being . Social Psychology Quarterly, 61(2): 121-140.
13. Kristjánsson, K. (2013). Virtues and Vices in Positive Psychology: A Philosophical Critique. Birmingham: Cambridge University Press.
14. Kuzman, M., Pavić Šimetin, I., Pejnović Franelić, I. (2012). Ponašanje u vezi sa zdravljem djece školske dobi. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
15. Miljković, D., Rijavec, M. (2008). Razgovori sa zrcalom. Zagreb: IEP.
16. Morrison, M. K. (2008). Using humor to maximize learning: The links between positive emotions and education. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield Education.

17. Norrish, J. M., Williams, P., O'Connor, M., & Robinson, J. (2013). An applied framework for positive education. *International Journal of Wellbeing*, 3(2): 147-161.
18. Palekčić, M. (2010). Herbartova teorija odgojne nastave – izvorna pedagogijska paradigma. *Pedagogijska istraživanja*, 7 (2): 319-340.
19. Pilić, Š., Vrdoljak, D. (2009). Nastavnici i društvo znanja: stupanj obaviještenosti i zadovoljstvo nastavnika. *Školski vjesnik*, 58 (2): 149-158.
20. Post, S.G. (2005). Altruism, Happiness, and Health: It's Good to Be Good. *International Journal of Behavioral Medicine*, 12 (2): 66–77.
21. Previšić, V. (1999). Škola budućnosti: humana, stvaralačka i socijalna zajednica. *Napredak*, 140(1): 7-16.
22. Previšić, V. (2007). Pedagogija i metodologija kurikuluma. U V. Previšić (ur.), *Kurikulum: teorije – metodologija – sadržaj – struktura* (str. 15-37). Zagreb: Školska knjiga.
23. Raboteg-Šarić, Z., Merkaš, M., Majić, M. (2011). Nada i optimizam adolescenata u odnosu na roditeljski odgojni stil. *Napredak*, 152 (3-4): 373-388.
24. Rheenen, D. V. (2011). Exploitation in the American Academy: College Athletes and Self-perceptions of Value. *The International Journal of Sport & Society*, 2 (4): 11-26.
25. Reić Ercegovac, I., Koludrović, M. (2010). Akademska samoefikasnost i školski uspjeh adolescenata. *Pedagogijska istraživanja*, 7 (1): 111-126.
26. Rijavec, M., Miljković, D., Brdar, I. (2008). *Pozitivna psihologija*. Zagreb: IEP – D2.
27. Rogers, C. R. (1961). *On becoming a person: A therapist's view of psychotherapy*. Boston: Houghton Mifflin Company.
28. Runco, M. A. (2003). Education for creative potential. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 47(3): 317-324.
29. Ryff, C. D., Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69 (4): 719-727.
30. Scoffham, S., Barnes, J. (2011). Happiness matters: towards a pedagogy of happiness and well-being. *Curriculum Journal*, 22 (4): 535-548.
31. Sekulić-Majurec, A. (2007). Uloga sudionika odgojno-obrazovnog procesa u stvaranju, provedbi i vrednovanju kurikuluma. U V. Previšić (Ur.), *Kurikulum: teorije – metodologija – sadržaj – struktura* (str. 351-383). Zagreb: Školska knjiga.
32. Seligman, M. E. P., Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1): 5-14.
33. Seligman, M.E.P. (2002). *Authentic happiness: using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment*. New York: Free Press.

34. Seligman, M. E. P., Ernst, R. M., Gillham, J., Reivich, K., Linkins, M. (2009). Positive education: positive psychology and classroom interventions. *Oxford Review of Education*, 35(3): 293–311.
35. Spajić-Vrkaš, V. (u suradnji s Rajković, M. i Rukavina, I.) (2014). Eksperimentalna provedba kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja: Istraživački izvještaj. Zagreb: Mreža mladih Hrvatske.
36. Vujević, M. (2006). Uvod u znanstveni rad. Zagreb: Školska knjiga.
37. Vuk-Pavlović, P. (1996). Filozofija odgoja. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
38. Vukasović, A. (1994). Pedagogija. Zagreb: Alfa.
39. Wang, N. i sur. (2012). Impact of a college freshman social and emotional learning curriculum on student learning outcomes: An exploratory study. *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 9(2): 1–16.
40. Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje (2009-2014)
41. Napredak (2009-2014)
42. Pedagogijska istraživanja (2009-2013)
43. Školski vjesnik (2009-2014)
44. Život i škola (2009-2014)
45. <http://www.springer.com/psychology/> (posjećenost 11.02.2015.)

POSITIVE ORIENTATION IN EDUCATION IN PEDAGOGICAL JOURNALS

Abstract: Psychological research determined that if we want happy students, we should not only help them solve potential difficulties. We should also focus ourselves on the positive in them, their potentials and talents. It is necessary to investigate our main focus in education from a pedagogical perspective as well. Therefore, the purpose of this paper is to determine the representation of the positive orientation in education in relevant Croatian pedagogical journals, i.e. how much attention is paid to student's potentials and talents, and his/her self-actualization in research of pedagogical reality, and how much attention is paid to dealing with educational problems and neutral topics. Results from an analysis of this issue indicate there is a lack of research and theoretical papers from the perspective of positive orientation in education, and that there is a need for a more in-depth theoretical and practical rethinking of the notion of "positive orientation in education", which is no longer just at the level of an educational principle. This kind of deliberation of notions with regard to fundamental pedagogical notions can contribute to theoretical knowledge, but also promote pedagogical practice, which could result in more frequent research of this field that has thus far been neglected in pedagogy.

Keywords: pedagogical theory, pedagogical practice, student potentials and talents, self-actualization, purpose of education.